

Patricia Scarpatetti

«PER ME PERSONALMENTG ÈGL EN GROND PRIVILEGI DA PUDEIR GIDAR»

da Pia Plaz



PATRICIA, SIVA DIGL 2007 MAGNAS TE EN ASIL PER UNFANTS DALLA VEIA A HONDURAS. DA NOUA PEGLIAS TE LA FORZA DA VURDAR DE PER DE DA PASSA 40 UNFANTS?

Digls mies unfants! Nous vivagn ainten ena simbiosa. Per me è la mia lavour en dar ed en piglier. Ia dung bler, pero possa retschever anc bler duple. I dat navot pi bel tgi da pudeir spindrar ena veta d'en infan, da vaseir scu tgi l'igleida digls unfants, tg'era stidada e sainza speranza dalla veta, targleischa ossa puspe scu sbrenslas ainten chels igligns.

Dattigl er muments noua tgi te mettas an dumonda igl ties an-gaschi pigls unfants?

Metter an dumonda la mia lavour pigls unfants, an nign cass! Ia sung persvadeida tgi mintga infan è ena personalitad cun sentimaints, cun en cor e tgi ò mirito tg'ensatgi varda dad el.

Cler dattigl er muments pi trests e deirs, muments da desperaziun, malsagidevladad e chi e lò perfign er en sentimaint da tristezza. Pero creia tgi la nosssa tgesa «yo quiero ser...» è en'ovra da Dia. Tot è sa do ed ia sung persvadeida tgi mintga situa-zion ans porta er anavant ainten la veta ed ans mossa ensatge.

Mintgatant perda bagn la pa-zienztga, per exaimpel cura tg'ia va da far cun las autoritads digl stadi. Ansasez fatsch ia la lavour tg'els vessan da far ed anc uscheia mettan els adegna puspe en pal ainten las rodas. Els fon. Els fon navot, pero laschan els er betg far chels tgi vottan s'an-gascher pigls unfants.

Ast er gio pondero da turnar an Svizra e lascher Honduras e tot igls problems d'ena tala tera digl terz mond davos tè?

Na, amperneda betg! Ia crei tg'ia exequescha igl mies pen-sum dalla veta a cò, ed uscheia fissa betg pronta da lascher anavos tot chegl tg'ia va biagia se. Per tge muteiv er? A cò vigna duvrada fitg, pigl mument. Ain-



Igls unfants da Patricia Scarpatetti

tainta, angraztgevla, magari sot squitsch, optimista, anschignevla ed enqualgeda forsa mengia bunatscha.

Vurdar da tants unfants ed er ampluias dovra blera nerva, cura perdas chella?

Detg la verdad ègl bler pi simpel da manevrar igls unfants tg'igls ampluias. Percheigl tg' igls unfants vaia savia furmar tenor las nossas reglas, pero igls carschias on gio ena mentalidad furmada e bleras gedas igls mantgigl l'iniziativa, els na veian betg la lavour e fon angal chegl tg'ins dei. La mia nerva è chi e lò bagn agl cunfegn, pero tot s'agitar geida navot. Percheigl vaia stuaia amprender a piglier tot cun calma e Honduras è daveiras en paeis noua tg'ins dovra fitg blera pazienztga, percheigl tgi bleras gedas ògl nom «mañana» (dumang), pero chel dumang pò savens esser en pèr deis pi tard.

ten la nossa tgesa d'unfants vaia bler mengia bleras funcziuns: magnafatschenta, administratoura, organisatoura, scolasta, psicologa, doctra, coiffeusa e vetiers er anc mamma da tots.

Sch'ia turness an Svizra savessa mianc ple tge far a lò. La mia veta vess pers igl senn. Ia savess betg star an Svizra, savond tgi tants unfants spetgan sen ageid.

Ia sung fitg cuntainta a cò cugls mies unfants ed igls sulets tgi am mantgan èn igls mies genitours e mia sora. Pero cun la tecnologia dad ozande, possa tuttegn esser fitg manevel ad els.

Pero tge tg'ia sung persvadeida è, tg'ia less betg stueir veiver scu donna viglia ainten chella tera. Cura tgi las mias forzas von a fegn, lessa puspe turnar an Svizra.

Igl ties angaschi fascinescha blers, ma da bandunar en tera dalla cucagna scu la Svizra per eir a veiver ainten ena tera scu Honduras è en grond pass. Ist te en'eroxa?

Tenor me ansomma betg! Per me persunalmaintg ègl en grond privilegi da pudeir gidar ad unfants e bler'otra gliout ed ia sung

fitg angraztgevla tg'ia poss esser ainten chella situaziun e betg igl cuntrari. Ia sung er m'accurscheida tg'igl pi impurtant è da dar amour, confidanza, atenziun ed uscheia sunga stada bunga da midar las mentalitads e porscher ena veta differenta, ena veta gliunsch davent digl abus, maltractamaint, dalla fom - ena veta davent dalla veia.

E tuttegn paras te d'aveir daple energieia tgi blers da nous. Scu ta descrivessas tatezza?

Ia sung franc ena persunga energica, resoluta. Chi e lò vaia ena testa deira, ia dung betg se, met clers cunfegns, sung bagn organisada, structurada, chi e lò anc «schwiizerisch pinkelig», cun-

Ainten en'intervista ast eneda detg tgi te vegias gia d'amprender tgi te saptgas betg midar igl mond. Monta chegl tgi te vevas forsa en po ena vista naiva cura tgi te ast antschet cun igl ties angaschi a Honduras?

Cura tg'ia sung neida a Hondu-



Ena tgombra da durmeir aint igl asil yo quiero ser



Patricia Scarpatetti

(1981*) carscheida se a Salouf e Cunter è siva dalla sia furmazion scu scolasta primara sa decideida per en sarvetsch voluntari a Honduras ainten en asil d'unfants. Siva da chella experientscha commuantonta è ella sa decideida da cuntinuar cun la sia lavour humanitara ed ò biagia se ena nova tgesa pigls unfants dalla veia cugl nom «yo quiero ser» aint igl martgea San Pedro Sula. Siva da 13 onns magna ella igl asil tgi dat en datgesa a bung 40 unfants d'ena vigliadetna da 0 anfignen 18 onns.

ras, avant 13 onns, ègl sto per me l'amprema geda tg'ia va via, santia e suaro la povradad e tge tgi vot propi deir da cumbatter per surviveir. Ia va er via ed amprandia a canoscher bleras persungas tgi veivan an povradad extrema. An chel mument vaia propi lia gidar a tots e cartia tg'ia saptga midar igl mond. Pero davos chell'illusiuon vaia bagnbod via la realitad.

Perchegl sunga er ma focussada pitost angal sen la tgesa d'unfants, savond tg'ia saptga betg gidar a tots, pero a chels unfants

tgi reivan tar me saia porscher la schanza dad esser ensatgi ainten la veta e mussar ad els tg'els possan cuntanscher ensatge ed interromper igl cres dalla povradad.

Vaseir de per de tanta povradad e tantas tgossas tgi te sast betg midar, betg gidar! Scu vast anturn cun chellas impressiuns ed er emoziuns per tg'ellas at destrueschan betg?



Per saveir surviveir e magunar tot chellas impressiuns, situaziuns ed er emoziuns vaia stuia neir ferma aint igl mies cor, perchegl tgi schiglio fissa betg ple a cò. E per far chel zap, vaia gia igls mies unfants scu exam-pels. Sch'ia vard se per els veia tg'els on savia metter davent fitg bagn igl passo e tot las regurdientschas negativas tgi portan aint igls sies laschers.

Chel process fon igl corp e l'olma ensacu automaticamaintg per pudeir surpurtar e surviveir e scu schurmetg persunal intern. Chi e lò vo forsa perfign er a perder la sensitivadad, sch'ins pò deir uscheia. L'amprema geda tg'ia va via ena persunga maz-zada dasper la veia, vaia prest tgappo en'attatga digl cor. Ed ossa passa sivave e vei chegl scu egn duple - ena midada da sensitivadad enorma, pero ia va

stuia acquistar chella pel deira per pudeir surviveir.

Tge fast te per tatezza per tancar puspe nova energeia per igl mintgade cugls unfants?

Hhhmmm... bunga dumonda.... Per mamezza fatscha fitg darar ensatge! Chegl è numnadamaintg fitg grev.... Cler tg'ia va ampluias tgi am geidan per tgi marscha tot, pero la responsabladad è totta tar me ed ia sung chella tgi teira igl tgar.

Igl sulet mument cura tg'ia sa ma retrer en gnoul, è cura tg'ia turn per vacanzas an Svizra. Lò cargia adegna puspe las mias battareias.

Igl psicolog Gion Duno Simeon ò detg agl discurs per chesta Revista digl noss Sulom, tg'ins possa angal gidar sch'ins seia cun sasez aint igl cler. Ast te fatg chella experientscha?

Ea, cò saia angal sustigneir chegl tgi Gion Duno Simeon ò detg. Perchegl tgi schi te vast ensanouas, lippond dad en problem u per amblidar, schi vign tot chegl at persequitar. Pispert tgi te ist betg aint igl cler cun



Gl'asil per igls unfants dalla veia da Honduras

tatez, ist betg bung da gidar, mabagn reivast angal pi malcuntaint e la desillusiun davainta gronda.

Te turnas regularmaintg an Svizra, noua tgi unfants veivan aint igl plagn. Cun tge sentimaints turnast mintgamai an Surses?

Cunchegl tg'igl sgol sur igl Ocean atlantic è lung, vaia l'occasiun da midar igl mies pansar ed ager da chels dus paeis fitg differents.

Per me ègl vacanzas da pudeir turnar an Svizra tar la mia famiglia ed ia ma legr mintg'eda fitg. Chegl è ossa uscheia, pero igls amprens onns veva gronda fadeia da vaseir scu tgi la gliout



veiva tar nous aint igl plagn ed è tuttegna betg cuntainta. Ia m'agitava e leva sgrignier se per tot la gliout e deir se la pel plagna; schi saptgan ansomma tge tg'è propi en problem u chito. Pero er ainten chellas situaziuns vaia stuia amprender a tascheir e pitost aveir cumpassiun, tge problemigns tgi caschungan gronds problems noua tgi dat nigns... Mintgign vei igl mond ed er igls problems dalla sia atgna vista. Cò possa betg giuditgier e ma masdar aint.

È la Svizra anc la tia patria u è chella ossa Honduras?

Las mias rieischs èn an Svizra ed ia ma saint anc adegna Svizra da tot cor, er sch'ia veiv a Honduras.

Scu lavour ordinaria ins pò igl ties angaschi gio strousch numnar, scu numnessas te igl ties angaschi pigls unfants da Honduras?



Ia crei tgi la mia tgesa d'unfants è davantada igl mies pensum dalla veta, cò vigna duvrada e scu tg'igl arzuestg brasilian Hélder Câmara ò detg: «Schi egn sa semgia sulet ègl angal en siemi: Schi carstgangs sa semgian ansemen è chegl l'antschatta d'ena nova realitad.»

Infurmaziuns davart «yo quiero ser»

www.yoquieroser.org

Nomra da conto per donaziuns a favour da «yo quiero ser»:

Banca Cantunala Grischuna
IBAN CH56 0077 4010 0886 5740 0



Autoura

Pia Plaz lavoura scu schurnalista libra e mamma digl de. Ella veiva cun la sia famiglia a Winterthur.